

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО "ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА"
ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

27 жовтня 2023 року

м. Мукачєво

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 23 листопада 2023 р.)*

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології, ректорка Мукачівського державного університету (**голова**);

Моргун А. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, деканеса гуманітарного факультету Мукачівського державного університету;

Прокопович Л. С. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету;

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету;

Мовчан К. М. – старша викладачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, директорка наукової бібліотеки Мукачівського державного університету;

Постельжук О. М. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій Відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія.

Тези доповідей представлені в авторській редакції.

Відповідальність за якість публікацій, достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори.

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Мукачєво, 27 жовтня 2023 р. – Мукачєво : Мукачівський державний університет, 2023. – 122 с.

Збірник містить тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика», які висвітлюють сучасні тенденції та стратегії розвитку бібліопсихології, бібліопедагогіки, бібліотерапії, бібліографістики в освіті; проблеми та перспективи застосування бібліопсихології, бібліопедагогіки, бібліотерапії, бібліографістики в бібліотечній справі, педагогіці, психології та освіті.

Видання призначене для науковців, викладачів, здобувачів освіти, бібліотекарів, педагогів, психологів та інших практичних фахівців.

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ:
ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

Для європейської культури поява книг, особливо – винахід у XV столітті друкарства мало велике значення. У міру поширення грамотності книги, та був і бібліотеки стали невід’ємною частиною цивілізації. Але ще задовго до друкарства, коли культура спиралася на писемність, з’явилася потреба у вивченні текстів і з’явилася особлива галузь знання – герменевтика: мистецтво та теорія тлумачення текстів. Це потребувала церковна література, що має справу з біблійними текстами, а починаючи з епохи Відродження – класична філологія, яка зверталася до текстів античності. У Новий час виникло літературознавство, яке вивчало літературно-мистецькі книги, також багато в чому спираючись на досвід герменевтики.

У ході розвитку культури виявились нові аспекти вивчення літературних творів та його авторів, принципово нові підходи до аналізу текстів. Визначний мовознавець і філософ В. Гумбольд підкреслював значення самої мови творів літератури: мова не просто готовий інструмент, а й засіб самовираження та розуміння життя, тому необхідно повніше вникати в мову текстів. Інший німецький вчений В. Дільтей розробив принципи «розуміє психології», що стосувалося і розуміння книжкових текстів. Тобто проблеми, пов’язані з впровадженням книг у життя людей, почали обговорюватися в науковій літературі набагато раніше, ніж вони стали предметом особливої наукової дисципліни. Поступово накопичувалися дані про закономірності сприйняття друкованих знаків та текстів загалом, і все більшу увагу до себе привертали процеси літературної творчості та самі особистості авторів.

Один з провідних сучасних фахівців з області бібліотечної педагогіки І. І. Тихомирова, уточнюючи визначення предмета бібліотечної педагогіки, підкреслює, що педагогічні аспекти бібліотечної діяльності включають в себе в тій чи іншій мірі всі основні частини і функції загальної педагогіки. Бібліотечній педагогіці властива освітня функція, яку часто «називають просвітницькою та пов’язують з подвижництвом як соціальним архетипом бібліотекаря». Виділяється навчальна функція (розробляються нині технології бібліотечної діяльності найбільше пов’язані з цією функцією бібліотеки). Важливою є виховна функція, оскільки бібліотека активно впливає на літературний і читацький розвиток дітей. Реалізуючи названі види педагогічної діяльності в їх сукупності, бібліотекар сприяє формуванню соціально-адаптованої і творчої особистості. На перше місце в бібліотечній діяльності як педагогіці співробітництва висувається спілкування з читачем

Область психології читання дуже велика: читач–текст–автор – так можна описати один з головних об’єктів вивчення бібліопсихології. Чому людина читає і які потреби задовольняє він за допомогою читання? Як впливає читання книг на особистість, її розвиток у різні етапи життя? Чим шанувальники різних

авторів (жанрів) відрізняються один від одного як особистості? Які психологічні механізми читання? Які умови та нормативи читацького розвитку?

Головним завданням теоретичної бібліопсихології є «з'ясування функціональної залежності бібліопсихологічного сприйняття від індивідуальних та соціальних особливостей суб'єкта», прикладної – «практичні шляхи для корінного поліпшення творчої роботи, яка називається створенням, циркуляцією та утилізацією усного, рукописного та друкованого слова».

Бібліотерапія – порівняно молода галузь наукового знання, що стоїть «на стику» науки, психотерапевтичної практики та мистецтва. Вперше термін «бібліотерапія», що означає навмисне використання літературних творів для розуміння чи розв'язання актуальних терапевтичних проблем людини, ввів у 1916 році американський дослідник С. Крозерс (Samuel Crothers). За визначенням, прийнятим у 1920-і роки Асоціацією лікарняних бібліотек США, бібліотерапія – це «використання спеціально підібраного для читання матеріалу як терапевтичного засобу у загальній медицині та психіатрії з метою вирішення особистих проблем за допомогою спрямованого читання».

Основним методом бібліотерапевтичного впливу є бесіда. Вона використовується як індивідуально в спілкуванні з пацієнтом, так і в спілкуванні з групою. Цей метод використовується і на початку контакту, при рекомендації пацієнтові спеціально підібраних творів для читання, і в спілкуванні бібліотерапевта після прочитання. Іншим варіантом методу бесіди є ведення пацієнтом щоденникових записів, написання анотацій, творів – роздумів на прочитані книги. Суть цих методів полягає в переосмисленні того, що відбувається в житті пацієнта під впливом подій, що відбуваються з героями рекомендованих для прочитання творів. Сучасні бібліотерапевти використовують в роботі не тільки твори художньої літератури, а й інші види літератури: спеціальну літературу з медицини, психології, філософії. Метою рекомендації для прочитання такої літератури є розуміння пацієнтом неминучості конфлікту між реальним світом і суб'єктивним світовідчуттям, інтерес до життя забезпечує читання науково-популярних книг. Читання біографічних і автобіографічних творів забезпечує знайомство з характерами і долями відомих сильних особистостей.

Згодом склалися три основні напрями у розвитку даного методу: 1 – так зване «медичне», де основну роботу проводить терапевт, а роль бібліотечного працівника допоміжна; 2 – «бібліотечне», де керівництвом «Лікарського читання» займається спеціально підготовлений співробітник бібліотеки; 3 – «комплексне», представники якого вважають, що бібліотерапія є допоміжною, а в ряді випадків і рівноправною частиною лікувального процесу при неврозах та соматичних захворюваннях.

Список використаних джерел

1. Беспалов В. М. Библиопсихология. Н. А. Рубакина: методологические и методические аспекты. *Библиотековедение*. 2002. № 3. С. 80.
2. Оганесян Н. Т. Библиотерапия как средство коррекции и регуляции психических состояний личности. *Библиотековедение*. 2007. № 4. С. 54-57.

Кампов Н. С.	
ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА ЯК ЗАСІБ ВІЛЬНОГО ПОШИРЕННЯ ЗНАНЬ	34
Крижанівський Р. В., Даниленко М. П.	
БІБЛІОТЕЧНА ПЕДАГОГІКА ТА ЇЇ ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ: ФОРМИ І МЕТОДИ	36
Матвійчук А. О.	
ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНЦІВ ЗАСОБАМИ КНИГИ	38
Монич Н. О., Лалак Н. В.	
ЕКСКУРСІЯ В БІБЛІОТЕКУ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	40
Моргун А. В.	
ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК НОВІТНЯ ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ	42
Моргун А. В., Петрова А. В.	
БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА	44
Моргун А. В., Шершун Я. В.	
ІНФОРМАЦІЙНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК	46
Моргун А. В., Шутко М. В.	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ	47
Мотичка В. І., Прокопович Л. С.	
УСІ ПОВЕРТАЮТЬСЯ ДО ДРУКОВАНОЇ КНИГИ	49
Назарук Н. А.	
ПРОЄКТИ З ПРОМОЦІЇ ЧИТАННЯ: З ДОСВІДУ РОБОТИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ	51
Орлов Д., Мовчан К. М.	
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА МДУ – АМБАСАДОР ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ	54
Папста Д., Мовчан К. М.	
ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ	55
Патрикей С. А.	
РОБОТА З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ У МОЛОДІЖНОМУ ПРОСТОРІ «НОТА»	56
Петрова А. В.	
ПРОБЛЕМА ЧИТАННЯ У СФЕРІ БІБЛІОТЕРАПЕВТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	59
Плитус О. С.	
БІБЛІОТЕКА КОЛЕДЖУ ЯК ЦЕНТР ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ	61
Пономаренко Л. О.	
ДЖЕРЕЛА ПРО ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІДОМИХ БІБЛІОТЕКОЗНАВЦІВ, БІБЛІОГРАФІВ, КНИГОЗНАВЦІВ	63

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>